

VRIJWILLIGERSWERK

“U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?” (Johannes 13:6)

Vrijwilligerswerk scoort goed bij iedereen, zowel in de kerk als daarbuiten. Mantelzorg bijvoorbeeld. Of denk aan mensen die voor kortere of langere tijd ontwikkelingswerk doen in het buitenland. Het kan trouwens ook dichterbij. Jezus leert zijn leerlingen dat zij moeten uitblinken in vrijwilligerswerk. Het zal een van zijn laatste lessen zijn. Belangrijk dus. Jezus' leerlingen moeten elkaar niet de oren, maar de voeten wassen.

Juist omdat vrijwilligerswerk ook goed scoort bij ongelovigen moeten gelovigen daarin uitblinken. Daarbij moet dan wel duidelijk zijn dat wat zij doen *christelijk* vrijwilligerswerk is. De geschiedenis van de voetwassing kan helpen om te begrijpen wat dat is.

Uit een anders vaatje

Christelijk vrijwilligerswerk tapt om te beginnen uit een ander vaatje. De aansluiting tussen de verzen 3 en 4-5 zet ons op dat spoor. ‘Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat Hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op (...) Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had.’ Jezus kon dit (slaven)werk doen omdat Hij wist vanwaar Hij kwam en waar Hij naartoe zou gaan. Het was door de eenheid met zijn Vader dat Hij in staat was om zo diep te gaan. Er is een soort vrijwilligerswerk dat tot veel in staat is maar ten diepste gedreven wordt door de behoefte aan bevestiging van anderen. Eigenlijk bewijs jij de ander dan geen dienst – en soms voelt de ander dat ook – maar doe je het om de ander jou een dienst te laten bewijzen. Hij of zij moet jou het gevoel geven dat jij waardevol bent. Het probleem is alleen: dat kan die ander niet. De bevestiging van mensen kan die leegte nooit opvullen. Dat kan God alleen. Dat wist Jezus als geen ander.

Aan elkaar ...

Jezus leert zijn volgelingen om dienstbaar te zijn ... aan elkaar. Het is makkelijker om iemand die je niet kent en waarschijnlijk niet nog eens zult tegenkomen een dienst te bewijzen dan om hetzelfde te doen bij broeders en zusters die je echt kent. Waar mensen elkaar kennen (ook elkaars schaduwkanten) én elkaar uit liefde dienen. Jezus: ‘Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen.’ (vers 14). Het is dit soort vrijwilligerswerk dat echt missionair is: overtuigend voor mensen die (nog) niet geloven.

Eerst ontvangen!

Christelijk vrijwilligerswerk begint met ontvangen. Neem nu Petrus. Als Jezus bij hem komt, zegt hij: ‘U wilt toch niet mijn voeten wassen, HEER?’ En later: ‘mijn voeten zult u niet wassen, nooit!’ (*letterlijk*: ‘U zult mijn voeten niet wassen in eeuwigheid!’). Petrus vergist zich dubbel. Er een nauwelijks verborgen hoogmoed in wat hij zegt. Waarom wel de voeten van de andere leerlingen en niet die van hem zelf? Dacht Petrus misschien dat de voeten van Matteüs of Johannes wél een wasbeurt konden gebruiken en die van hem niet? Petrus voelt zich toch ergens beter dan anderen. Dat is het risico bij vrijwilligerswerk dat aan de verkeerde kan begint. Petrus is bovendien nogal hardnekkig in zijn ongelof. Een paar verzen verder zegt Petrus tegen Jezus: ‘Waarom kan ik U nu niet volgen, Heer? Ik wil mijn leven voor u geven!’ Waarop Jezus tegen hem zegt: ‘*Jij* je leven voor *Mij* geven? Waarachtig, ik verzeker je: nog voor de haan kraait zul jij Mij driemaal verloochenen.’ (vers 36-38). Petrus is wel bereid zijn leven voor Jezus te geven (het zal alleen blijken dat hij zich

hierin lelijk vergist) maar hij kan niet geloven dat God in Jezus is gekomen om *zijn* voeten te wassen. Jezus zegt tegen Petrus: 'als Ik ze niet mag wassen kun jij niet bij Mij horen.'

Onzekerheid

Na Jezus' woorden slaat Petrus om als een blad aan een boom. Wanneer hij begrijpt dat ook hij een wassing nodig heeft, zegt hij: 'HEER, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!'. Jezus moet weer ingrijpen: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein.' (vers 10). Voor deze maaltijd hadden de leerlingen zich (ritueel) gebaad. Jezus bedoelt maar: wie bij Mij hoort – dat is wie gebaad heeft – die *is* rein. Sommige uitleggers, bijvoorbeeld Calvijn, leggen uit: wie bij Jezus hoort is rein maar heeft nog wel de dagelijkse afwassing van zonden nodig. Maar ik denk, met anderen, dat hier iets anders bedoeld is: wie bij Jezus hoort, d.w.z. wie gelooft, wie avondmaal viert, die *is* rein. Jezus maakt hier niet alleen een einde aan Petrus' hoogmoed (alsof het wassen van *zijn* voeten niet nodig was), ook zijn ongeloof (Petrus wilde wel sterven voor zijn HEER maar kon zich niet voorstellen dat zijn HEER zou sterven voor hem), en zijn onzekerheid moeten eraan geloven: *dát* offer is genoeg voor een leven lang in dienst van Hem. En aan elkaar.

HJR